

Η εικονογράφηση της συνοικίας των Εξοχών, 1885-1912

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Τα κενά στην ιστορία της αρχιτεκτονικής μιας πόλης δημιουργούν κενά στην ίδια την ιστορία της πόλης. Στη Θεσσαλονίκη η καταστροφή της νεότερης αρχιτεκτονικής –είτε οφειλόταν σε τυχαία αίτια, είτε σε φυσιολογική γήρανση και αντικατάσταση είτε, κυρίως, σε κατεδαφίσεις με στόχο την οικονομική εκμετάλλευση του ακινήτου– είχε ως αποτέλεσμα την απουσία μαρτυριών για την, αμέσως προηγούμενη από τη σημερινή, εικόνα της πόλης και επομένως για την ιστορία της σε μια εποχή πολιτικών και κοινωνικών μεταβολών.

Η ιλιγγιώδης ταχύτητα των μεταπολεμικών χρόνων άφησε ελάχιστο χώρο για τις αφανισμένες επαύλεις της λεωφόρου των Εξοχών στην οπτική μνήμη των κατοίκων της Θεσσαλονίκης, ενώ οι λιγότερο σημαντικές -οι ανώνυμες κατοικίες- χάθηκαν απλά σαν να μην υπήρξαν ποτέ.

Η σημερινή εικόνα της συνοικίας αδυνατεί να εξιστορήσει όλο το παρελθόν της. Η αφήγησή της είναι ελλιπής, αν και κάποτε ήταν πλούσια σε λεπτομέρειες. Η χάραξη της οδού Βασιλίσσης Όλγας -που όμως δεν ακολουθεί πια από κοντά τη γραμμή της παραλίας όπως παλιότερα- ορισμένα δημόσια κτίρια που λειτουργούν

ακόμη, κάποιες κατάκλειστες επαύλεις –“διατηρητέα” μνημεία σήμερα– μερικοί μαντρότοιχοι στα όρια των παλαιών ιδιοκτησιών και ελάχιστα δένδρα –απομεινάρια από τους κήπους των Εξοχών– παραπέμπουν μόνο αποσπασματικά στην προηγούμενη εικόνα της.

Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός της Θεσσαλονίκης στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, η επέκταση της πόλης εκτός παραδοσιακού πυρήνα, η ραγδαία εξέλιξη ολόκληρης της ανατολικής περιοχής καθώς και η καθοριστική για τη νέα συνοικία αρχιτεκτονική μορφολογία αποτέλεσαν τα δεδομένα εκκίνησης της έρευνας και οδήγησαν στον προσδιορισμό του αντικειμένου της: την εικονογράφηση της συνοικίας των Εξοχών, της πρώτης εκτός των τειχών περιοχής επέκτασης της Θεσσαλονίκης, και τη διαδικασία του μετασχηματισμού μιας ομάδας εξοχικών κατοικιών σε μια συνοικία αυτόνομη, ακμάζουσα, γοητευτική.

Πληροφορίες:

- Πολιτιστικό Κέντρο Θεσσαλονίκης του ΜΙΕΤ Βίλα Καπαντζή – Βασιλίσσης Όλγας 108)
- Επιμέλεια: Βασίλης Κολώνας, καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- Διάρκεια Έκθεσης: 19 Απριλίου έως 19 Ιουνίου 2016